

SITUATION

#281

MARS 2021
ÅRGÅNG 26

S

T

H

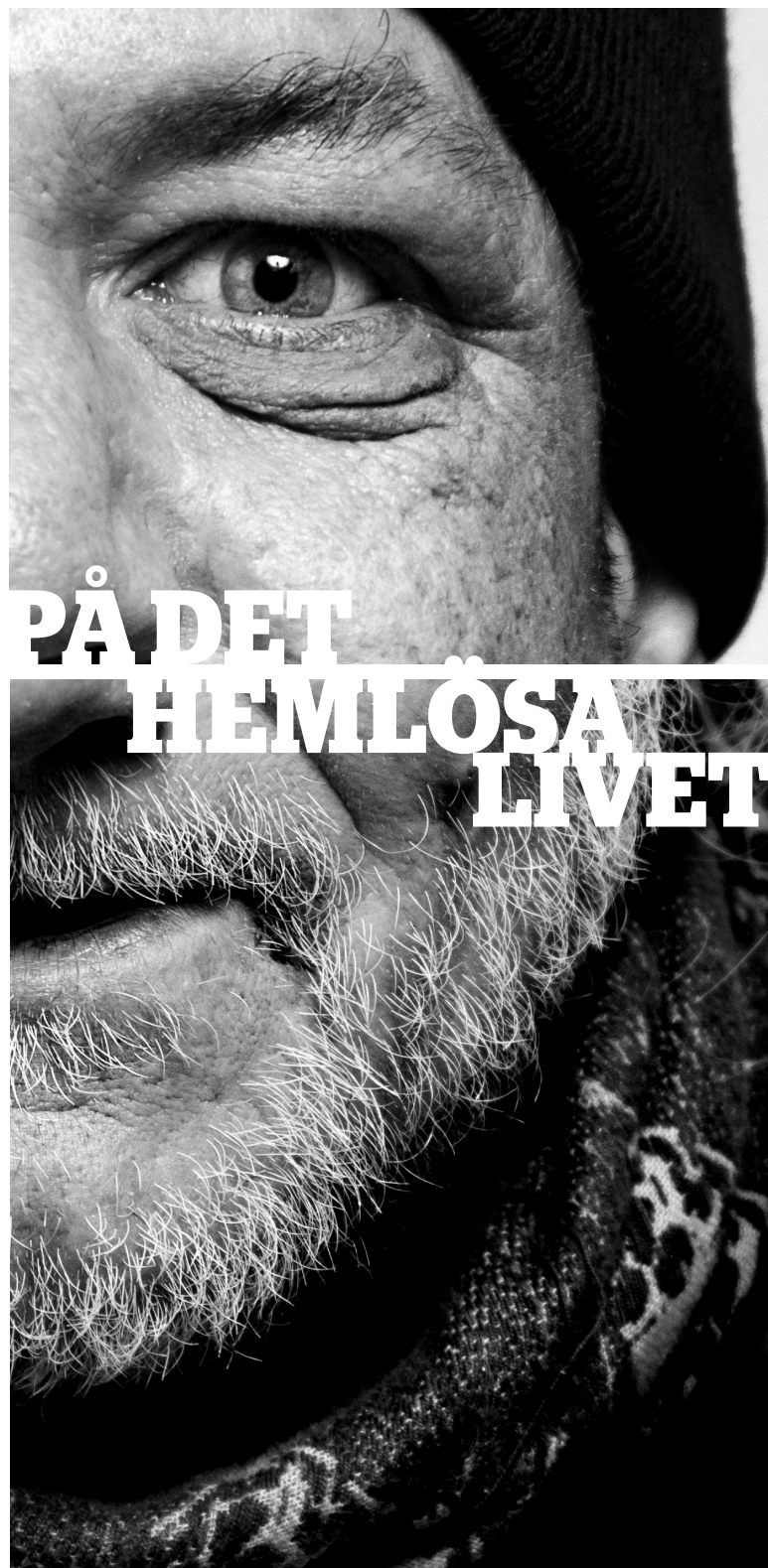
L

M

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**OLIKA
PERSPEKTIV**

**PÅ DET
HEMLÖSA
LIVET**

**CARINA MOBERG-EYRE • SAMTAL OM NORÉN
PASSUS AVHOPPARVERKSAMHET • ÅTERBRUKET**

Vi vill att fler ska få komma hem

För de flesta är ett hem så mycket mer än tak över huvudet. För andra är ett hem bara drömmen om ett tak. Verkligheten är den att närmare 33 000 människor i Sverige inte har en egen säng att sova i – än mindre en egen bostad. Det är ett stort misslyckande – alla har rätt till social trygghet.

SBAB stödjer Situation Sthlm på flera sätt i syfte att bidra till en bättre boendesituation för hemlösa och socialt utsatta människor.

Tack för att du också gör det!

SBAB!

INNEHÅLL

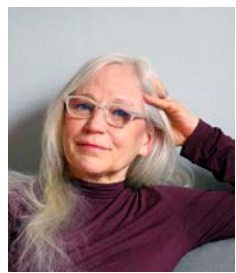
MARS 2021

Peter Svensson

Som nationellt verksamhetsansvarig på Fryshusets avhopparkeringsverksamhet Passus vet han vikten av att agera snabbt när någon hör av sig och vill lämna ett kriminellt nätverk. För den som vill lämna är alltid ett villebråd med en hotbild mot sig.

Sidan 12.

Carina Moberg-Eyre

Under fem år har hon dokumenterat arbetet på Slussen i akrylfärg, målat vad hon själv kallar klassiska arbetarbilder. Nu ställer hon ut 45 av motiven. Som inte lockat gallerierna lika mycket som när hon målar djur och natur.

Sidan 30.

Stan är full av "blåbär"

Sedan ett halvår tillbaka är det blå tabletter med namnet Ksalol, en bensodiazepin, som polisen på Södermalm finner överallt i missbrukarmiljöer. De tillverkas illegalt på en läkemedelsfabrik i Serbien och smugglas hit i mängder.

Sidan 24.

Omslag #281

Magnus Sandberg
fotograferade
Situation Sthlms
säljare i kollaget.

"I ett tält kan man aldrig känna sig avskild och privat."

I 17 år har **Madelen Wennerström** och **Roger Andersson** varit ett par. Deras första gemensamma bostad var i en uppochnervänd Big Bag på Farstaängen, uppskuren i ena kortsidan. "Det var fint där, hur konstigt det än låter". Ett reportage om fem personers olika perspektiv på det hemlösa livet.

Sidan 16.

ALLTID I SITUATION STHLM

9 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnär Jesper Waldersten.

10 Gata fram och tillbaka

Tunnelgatan, Norrmalm.

29 Korsord

Lös månadens kryss.

30 Svepet

Runtom Knuten från Hägersten, samtal om Lars Norén, Sara Danius mer än kritik och knytblusar, Johan Lindström Septett, med mera.

32 Dåtid Sthlm

Mars 2011.

GATUPLANET

5 Säljaren

Bo Hellenfors.

14 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

23 I gatuplanet

- Hans Persson, kopparsamlare
- Uppsökare i city och Järva
- Distansbehandling i ny app
- 894 dödsfall förra året

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Gerd Eriksson, gerd@situationsthlm.se, Maria Hagström, maria@situationsthlm.se (föräldraledig), **Art Director** Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 100 000 läsare (Orvesto konsument 2020:1) **Upplaga** 16 000 ex/mån (TS helår 2020) ISSN: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387

Address Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 5989-6 bg. 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET**

Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingmar Olofsson, ingmar@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15 **Organisationsnummer** 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-977 20 20 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@flowy.se

Tryck V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

441 Tryckök 428

KROGEN

KICKEN

KVARTEN

Men det slutar inte där.

Det gick kanske inte riktigt som planerat. Kanske var det drömmar som blev så stora att det till slut inte fanns något kvar. Eller så gick det bara åt skogen. Att vara hemlös är inte ett val, men att sälja Situation Sthlm är det. Det är att inte ge upp och att jobba för en framtid och drömmar igen. Precis som du gör.

SITUATION
S T H L M

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

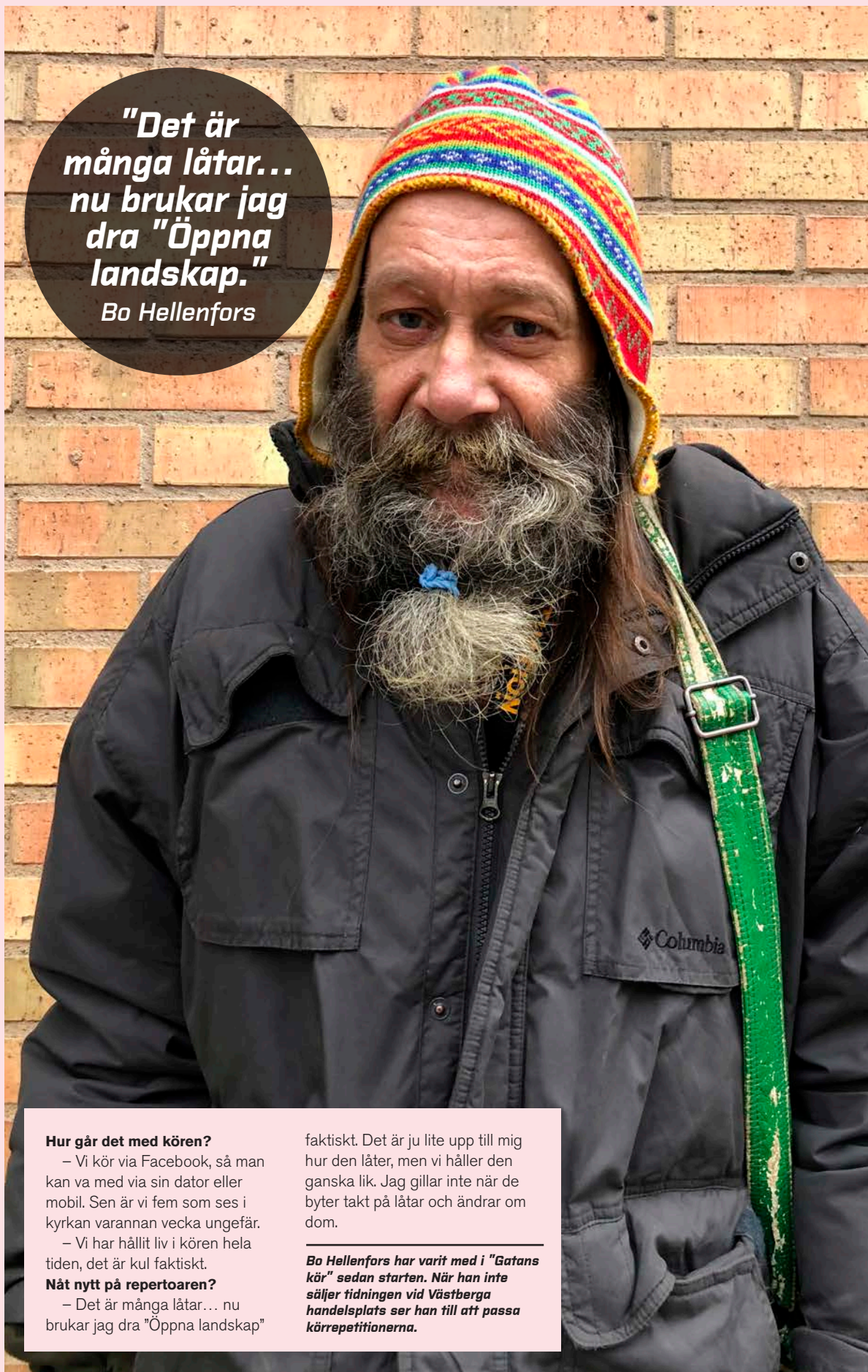
Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positiv förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Det är många låtar... nu brukar jag dra "Öppna landskap."

Bo Hellenfors

JOHAN OLSSON

Hur går det med kören?

– Vi kör via Facebook, så man kan va med via sin dator eller mobil. Sen är vi fem som ses i kyrkan varannan vecka ungefär.

– Vi har hållit liv i kören hela tiden, det är kul faktiskt.

Nåt nytt på repertoaren?

– Det är många låtar... nu brukar jag dra "Öppna landskap"

faktiskt. Det är ju lite upp till mig hur den låter, men vi håller den ganska lik. Jag gillar inte när de byter takt på låtar och ändrar om dom.

Bo Hellenfors har varit med i "Gatans kör" sedan starten. När han inte säljer tidningen vid Västberga handelsplats ser han till att passa körrepetitionerna.

Situationist "Dela gärna våra inlägg så hjälper du andra att hitta säljare."

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

Gillas av ohlsson57 och 386 andra
situationsthlm På frågan hur det är att sälja i vinterväder svarar säljaren Jimmy "I förrgår när jag stod och sålde tidningar upptäckte jag att vattenflaskan frusit till is - det var kanske ett tecken på att man varit ute lite länge".
Köp februari numret av Jimmy i Barkarby eller Rotebro som han varierar mellan.

UR ARKIVET: # 270, MARS 2020

Under några dagar följer vi rättegångarna i tingsrätten i Rådhuset och låter konsekvenserna av brotten bli en mer omfattande berättelse, podden **Situation Samtal** med fem av tidningens säljare som berättar om livet och hemlösheten och

Melody Farshins bok *Mizeria* har skrivits om till pjäs och sätts upp på Stadsteatern i Husby.

Pilotprojekt med kroppskameror på poliser i Botkyrka, Rinkeby och Södertälje, **Yens Wahlgren** är xenosociolingvist och föreläser om 121 påhittade språk från filmen och litteraturen.

Annika Norlin debuterar med novellsamlingen "Jag ser allt du gör", **Conny Bloom** ger ut "Game, Set, Bloom" och Stockholms läns museum visar den digital utställningen Platsen utanför.

Loud Grrrl Lab vill skapa ett tryggt rum, samtal om kvinnovåld i Dramatens foajé, Dåtids Sthlm, Med egna ord – säljarnas sidor med texter från gatan, korsord och På hörnet.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @tant_len Underbart Gitte! Pulsvärmare som ger mer värme än vad man tror. Perfekt till utejobbade.

INSTAGRAM @d.dysterqvist Hejja Janne!! Bra jobbat, bra tänkt, stongt utfört!! Jag har gjort samma sak, slutat röka och dricka. Heja oss.

FACEBOOK @Jennie Eriksson Tycker att hemlösa och vi som arbetar med målgruppen ska få vaccin. Tänker så inte vi heller sprider smittan till de utsatta!

INSTAGRAM @viviani_kvamme Jag tänker varje kväll "tack för säng och tak".

@eivorlvarsson (via Instagram):

"Har sett både Tjuvheder och Goliat, fick inblick i miljöer jag aldrig varit i närheten av. Så tragiskt men för mig en inblick i en verklighet som pågår."

Angående förra numrets omslagsintervju med regissör Peter Grönlund.

Instagram: @situationsthlm

Facebook: Situation Sthlm

Twitter: @SituationSthlm1

Ledare

Fem perspektiv på det hemlösa livet

FEM PERSONER – Roger, Tony, Madelen, Lena och Mikael – som tillsammans har över ett halvt sekels erfarenhet av att bo på gatan, berättar om vad livet där gör med en.

För det sätter obönhörligt sina spår. Djupa spår.

Som det Lena berättade, hur det tog henne över ett år att vänja sig vid att bo inomhus när hon och hennes man fick en träningslägenhet. Hur hon hela tiden ville ut, kände sig rastlös och instängd och hur hon de första åtta-nio

månaderna tog några filtar och sov på golvet i stället för i sängen.

Eller det Tony sa om mänskligheten och värdigheten, att han hela tiden fick slåss för att behålla den. Och hur det, de gånger han tvingades gå emot sina principer, kändes tungt och jobbigt och han tvingades intala sig själv att han inte hade nåt annat val.

Och Madelen som tyckte det var fint att bo i tält på Farstaängen, "hur lustigt det än låter".

För Mikael är den sociala miljön med tidningsförsäljningen, kon-

takten med andra människor, varit viktig, samtalen. Men hans kunder har ingen aning om att han byggt tusen aluminiumbåtar.

Eller att Roger varit glasmästare. Och firat säkert tio jular och nyår och födelsedagar ute på gatan med Madelen.

Fem personer. Fem perspektiv på livet på gatan.

VIA PASSUS avhopparverksamhet på Fryshuset kan den som vill få hjälp att lämna ett kriminellt nätverk. Förra året hörde ett 60-tal

personer av sig, i år har redan 36 tagit kontakt.

Sinan Akbulut jobbar på nyöppnade Återbruket i Skärholmen som ger återvunna saker nytt liv.

Och Karin Moberg-Eyre målar arbetarbilder från Slussen i akryl. Ok, då är våren här.

Ulf Stolt
chefredaktör & ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Sinan Akbulut är en av dem som jobbar på nyöppnade Återbruket i Skärholmen.

– **HÄR TAR VI** hand om saker som folk lämnat in på nån av stans återvinningscentraler och som anses ha för lågt värde för att kunna säljas på second hand. Det är hela och bra grejer, men som folk tröttnat på. Under länken "Returfynd" på Stockholm vatten och avfalls hemsida går det att se vad vi har inne och boka det. Eller så kan man komma hit och titta. Allt är gratis. Folk tror inte att det är sant när vi säger att det bara är att ta grejerna.

– Det kommer in minst en container varje dag från återvinningscentralerna plus de grejer som folk lämnar direkt här. Leksaker är populära, de brukar vara tingade fem minuter efter att vi lägger upp dem. Och olika mindre IKEA-möbler, speciellt för barn. Porslin, bestick och glas är också eftertraktat.

– Vi har också tre olika verkstäder med verktyg så vem som helst som behöver laga nåt kan göra det här. Träverkstaden är för den som behöver snickra, syverkstaden med flera symaskiner för den som behöver lappa och laga och så cykelverkstaden där det går att fixa cykeln. Där finns det också hjälp att få på torsdagar för den som behöver. Vi gör allt för att det som är trasigt ska få leva vidare.

– När man bokat något via länken har man två dagarna på sig att hämta ut den, annars läggs den ut igen. Och det är lätt att ta sig hit till Skärholmen, det går både bussar och tunnelbana. Vi har öppet alla dagar utom måndag.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

26

berättelser från det undermedvetna ingår i Karin Efraim Gärdegårds bok *Mardrömmar*.

Hon har tagit del av folks mardrömmar och tolkat dem i ord och illustrationer. Flera av berättelserna utspelar sig i Bagarmossen, eftersom flera av dem som delat sina drömmar bor där.

10

avsnitt finns av podden "Stockholm växer", för den som är intresserad av Stockholms utveckling de närmaste åren. Programledare är arkitekt Fritte Fritzon.

Steppande möss på Stureplan

FILM I den konstnärliga gestaltningen Konstpaus #3 visas just nu Niki Lindroth von Bahrs animerade filmer på de stora reklamskärmarna vid Katarinahissen, Kungsgatan och Stureplan.

Hennes filmer beskrivs som existentiella fabler med melankoliskt grundackord och befolkas av dockor i form av möss, sniglar fiskar, fåglar och insekter med mänskliga drag.

Vid Stureplan och Kungsgatan blir det scener ur filmen *Min börda*, en animerad musikal som utspelar sig i ett köpcentrum nära en motorväg – det är fiskar som sjunger om ensamhetens ångest och möss som botar tristessen med ett stegnummer i Hollywoodstil. Vid Katarinahissen blir det sekvenser ur filmen *Något att minnas*.

Verken på skärmarna visas i olika intervaller 5 till 6 gånger per timme på varje plats.

JORIN BJERMAN BERG

FOTNOT: Niki Lindroths von Bahrs filmer visas fram till den 26 mars, därefter kommer andra konstnärers

verk att synas på reklamskärmarna under 2021.

GERD ERIKSSON

"Kriminella grupperingar har anpassat sig och utnyttjar i större utsträckning handelsflödet för smuggling. Men även vi har anpassat oss."

Generaltulldirektör Charlotte Svensson om fjolårets rekordbeslag – trots reserestriktioner och stängda gränser på grund av coronapandemin – av cannabis och vapen.

Årets Stockholmsbyggnad

KASPER DUDZIK

Folke Bernadottes bro på Djurgården blev 2020 års vinnare.

ARKITEKTUR Det är dags för juryn till tävlingen Årets Stockholmsbyggnad 2021 att välja tio av de 40 nomineringar som kommit in.

I juryn ingår bland annat stadsarkitekten, stadsborgarrådet, en byggherre och en landskapsarkitekt. Vissa förslag ratas direkt eftersom de inte lever upp till kriteriet att ligga i Stockholms stad eller att ha tagits i bruk under 2020. Annars kan en

Årets Stockholmsbyggnad vara en park, en bro, ett hus, en kaj eller en nyrenoverad byggnad.

I mitten av april kan stockholmarna börja rösta på sin favorit. Och det har visat sig sedan tidigare år att de som bor eller i närheten av ett nominerat förslag har en tendens att rösta på det.

Tävlingen avgörs i juni.

GERD ERIKSSON

Alkoholbefriad cocktailbar

DRYCK Fram till mitten av mars är cocktailbaren IMA, som landets första, befriad från alkohol. Som

PETTER BACKLUND

ett sätt att bryta lite ny mark i sober curious-rörelsen och lyfta fram hälsostärkande och hantverksgjorda cocktails.

– 2021 startar vi om, samtidigt som gamla regler och normer ifrågasätts kring hur samhället ska vara, hur vi ska umgås och ta vara på vår tid. Därför öppnar vi en första alkoholbefriad bar, för att inspirera till nystart med fokus på medvetenhet och närvaro, säger Moa Gürbüzer.

Den nykomponerade alkoholfria drinklistan består av både gamla klassiska cocktails och nyutvecklade drinkar med asiatiska smaker och influenser.

ULF STOLT

BLANDAR IHOP
THÅSTRÖMER.

USEL DAG.

Tunnelgatan 11.11-11.37

En obelisk, en skylift med snöskottare, viss gatukonst, en bronsstaty, en cyklist som kommer ur tunneln och ett tomt paket LM vid rulltrappans handledare. Via Tunnelgatan kan man ta sig uppför, eller igenom, Brunkebergsåsen. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

VID OBELISKEN PRECIS i hörnet Tunnelgatan/Luntmakargatan – en av fem luntor utmed gatan, rest i samband med en renovering av gatumiljön 1987 – står en skylift bakom ett avspärningsband. Så fort mannen i korgen får se fotograf Sandbergs kameror ropar han och gör v-tecknet och ler, på väg upp att slå bort istappar på fasaden mitt emot Urban Deli.

En man i blå jacka sparkar bort snö och is från bakhjulet på sin cykel.

I de fem blomlådorna utmed gatan längs uteserveringen är det fullt av snö, nakna, frusna grenar som sticker upp, på en av grenarna en liten röd vante.

Det ligger en ärggrön fleecefilt över ett ryggstöd.

Vid hissen ner till tunnelbanan en man i rullstol som väntar. Hans kompis tänder en cigarett och ger honom. När hissen kommer kliver en kvinna ut och går bort mot Hötorget, de väntar och fortsätter röka och låter hissörrarna stängas igen.

Minnesplaketten – "På denna plats mördades Sveriges statsminister Olof Palme den 28 februari 1986" – infälld i trottoaren i korsningen Sveavägen är sopad fri från snö och is.

DEN ENGELSKTALANDE MANNEN på gatan som är utkik för männen i

skyliften som röjer istappar, visslar till och låter två äldre damer passera oskadda framför avspärningsbandet.

Två elskotrar står totalt insnöade bredvid två byggsäckar.

Det sitter ett litet gatukonstverk i mosaik – ordet Made i vitt på gråbiege botten – till höger om minnesmärket över ingenjör Knut Lindmark, vilket pryder entréportalen av sten in till Brunkebergstunneln som var färdig 1886. Tunneln, som mynnar ut på David Bagares gata på andra sidan Brunkebergsåsen, är öppen mellan 06.00 och 22.00.

Fem gatlykter med glaskupor på varje sida vid varje trappavsats på väg

upp mot Malmkillnadsgatan.

Vid sidan av rulltrappans handledare ligger ett tomt paket LM och en uråten bilpåse. Ordet "Emo" står klottrat med vit respektive grön penna, skrivet ovanför varandra, på varje plåtsektion utmed hela vänstra sidan av rulltrappan.

EN KVINNA I vit jacka och rosa byxor håller upp dörren för en cyklist som kommer från David Bagares-hållet. Han stannar sedan till med cykeln vid Ulf Sucksdorffs staty i brons över E. H Törnberg, "självlärd folkbildare och hedersdoktor" som det står i inskriptionen på statyn som restes

1987, sätter ena foten mot sockeln och rättar till sin ryggåsk innan han fortsätter gatan fram.

Snöskottarna har flyttat sina koner och avspärningsband lite närmare korsningen nu. Utmed fasaden högar av snö och delar av grovackade istappar som slagits i bitar mot gatan.

Utkiken ropar till upp mot skyliften.

En varubil kommer i backen ner mot Tunnelgatan och de stannar upp med sitt skottande några sekunder medan den passerar, sedan börjar de slå mot en istapp igen.

Efter några däng med spadkanten släpper den och dunsar i gatan innanför avspärningsbandet. 🚫

Att hoppa av ett kriminellt nätverk kräver att man lämnar allt det gamla bakom sig. Via Passus avhopparverksamhet i Fryshuset får de hjälp av Peter Svensson och hans kollegor. Förra året hörde 60 personer av sig till Passus, hittills i år har redan 29 personer tagit kontakt. **TEXT GERD ERIKSSON FOTO YLE**

AVHOPPAD

Det första Peter Svensson gör när någon ringer till Passus är att boka in ett bedömningsamtal.

Det gäller att pejla av förutsättningarna att lyckas. Vissa behöver kanske vård för sitt missbruk innan de kan komma i fråga, andra kan behöva psykiatrisk vård.

För det är en lång behandling, där avhopparen oftast behöver byta både bostadsort, utseende, gångstil och livshistoria.

– Vi måste agera direkt och snabbt. Den som vill lämna ett nätverk är alltid ett vilibråd och har en hotbild mot sig, antingen från det egna nätverket eller från någon som ska hämnas. Genom att de lämnar sitt nätverk tappar de skyddet de haft.

En grupp som vänder sig till Passus är de som själv kallar sig lite äldre – det vill säga män i 26 till 27-årsåldern.

Anledningen till att de tar steget är att de håller på att ätas upp inifrån av stress.

– De har levt så länge i den kriminella miljön att de inte litar på någon och de känner en oro varje dag för att bli mördade. De orkar helt enkelt inte längre och använder cannabis och Tramadol för att stå ut.

Den andra gruppen är de yngre killarna i åldern 20 till 23 år.

Anledningen till att de vill hoppa av är ofta att något särskilt hänt. De kan ha blivit tvungade att begå våldshandlingar, eller själva blivit utsatta för grovt våld.

Grupperna är så djupt rotade i den kriminella miljön att den blivit norm i deras liv.

För att lyckas lämna det kriminella bak-

om sig måste de ändra hela sin livshistoria. De får träna in en helt ny historia om sig själva och sin egen bakgrund vad det gäller syskon, barndom, familj och intressen.

De får också hjälp att ändra klädstil, hjälp med det verbala, med utseendet, gångstilen

LITAR INTE PÅ NÅN OCH DE KÄNNER EN ORO VARJE DAG FÖR ATT BLI MÖRDADE.

och att ta bort eller ändra tatueringar. Allt det hjälper Peter Svensson och Passus dem med.

– Ingen ska känna igen dem i ögonvrån om de skulle springa på dem på annan ort. Och omvandlingen är rätt iögonfallande. Ibland önskar jag att jag tagit före och efterbilder.

DET ÄR NÄSTAN inga tjejer som hör av sig till Passus.

Peter Svensson beklagar det och tycker att tjejer och kvinnor i kriminella nätverk är en bortglömd grupp. Även om det sällan är de som håller i vapnen används de och utnyttjas på olika sätt. Till exempel för att gömma vapen, narkotika eller skapa en relation med en fiende för att locka ut honom. Eller agera kurir.

PETER SVENSSON ÅLDER: 42 år **GÖR:** Verksamhetsansvarig nationellt på avhopparverksamheten Passus i Fryshuset, där han jobbat sedan 2010. Tidigare själv gängkriminell.

– Det är betydligt säkrare att skicka ett kilo kokain med en kvinna med Louis Vuitton-väska än med en man i Adidaskläder.

UNDER TRE OCH ett halvt års tid pågår behandlingen på Passus i olika steg med hjälp av både socialtjänsten, polisen och olika bostadsbolag.

De första två månaderna är enligt Peter Svensson smekmånaderna.

Men månad tre, fyra och fem brukar vara kritiska. Då kommer tristessen, ensamheten och man vacklar om vem man egentligen är när man varken är kriminell eller fullgod samhällsmedborgare.

– Vi har personal tillhands dagtid, på kvällar och helger och erbjuder ett smörgåsbord av insatser. En viktig del är att hjälpa dem hitta en fritidssyssla som ett sätt att komma i kontakt med en del av samhället igen och komma in i en gemenskap. Alla våra avhoppare går också i terapi och jobbar med sin inre process.

En tre och ett halvt års omställning i Passus regi kostar totalt samhället 1 140 kronor om dagen. En kriminell kostar 23 miljoner kronor per år, enligt Peter Svensson.

Och då är inte mänskligt lidande inräknat.

– De som vänder sig till Passus vill komma bort från det kriminella och ha ett vanligt Svensson-liv. De säger att det här är det värsta de gjort och det bästa. ☹

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Boktips

Och dagarna är som små sekler

Göran Greider

● Beträktande av omvärlden, den nära, med upphöjt lugn gungar orden över vardagen. Man blir lojt dåsig av att läsa om mötena med människorna i kvarteren bland husen, om kärleken till livet och naturens gåvor. Ett stycke svensk historia med bra flyt.

Dödligt bedrägeri

Anders B.O. Jonsson

● I skärgården arbetar Sten Strand med att lösa två mord. Läsaren får god insyn i polisens upplägg och vilka samarbetspartner de har under arbetet. Författaren använder tidsmarkörer i form av datum och språket är enkelt och rakt vilket gör boken lättläst och mänsklig.

God jul, en berättelse

Jonas Karlsson

● Många viljor ska enas kring ett kommunalt projekt, vilket medför komplikationer. En snäll roman om vanliga dagar, för vanliga människor med vanliga händelser..

LO

Se upp i backen

● Vinter i all ära men det behöver ju inte överdrivas.

Nu har man blivit bortskämd med milda vintrar med minus på ett par grader. Kanske kan upplevas som mycket vackert med mycket snö för dom små men även för vuxna.

En del barn kanske tycker det är barnsligt att vuxna åker pulka, det blir väl så att man får fråga någon om man får följa med en förälder med barn för att få åka någon gång.

Måste säga att det är för jävla roligt, tänk att vara barn igen, bättre sent än aldrig eller hur. Nästa år kanske vi kan klippa gräset i februari, passa på nu ni vuxna innan det är för sent.

406

Hört på tunnelbanan vid spärrarna på Mariatorget

● Två poliser står och hänger vid den mittersta rulltrappan som är tillfälligt avstängd.

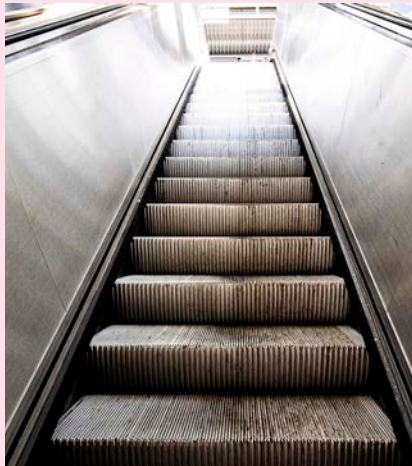
– Vad gör ni, lagar ni rulltrappan? undrar en förbipasserande kvinna skämtsamt.

– Ja, vi sadlar om till hissmontörer, svarar den ena polisen.

– Eller står och håller koll så att ingen snubblar säger kvinnan, fortsatt skämtsamt.

– Nej, vi puttar ner dom, fortsätter polisen skämtsamt.

– Tänk på vad du säger, det där lät ondskefullt, det är tanken som räknas. Tänk karma, där är tanken inräknad, onda tankar sätts också

PIKABAV

in på karmakontot.

Polisen såg på henne med oförstående ögon.

– Googla på karma, sa kvinnan, nu något stressad och började rulla ner mot perrongen och tåget.

– Nej, googla ska man inte göra, det är dåligt, svarade polisen.

– Åh det där menade du inte, tror mest du ångrade vad du sa”, och hon hann just höra polisen säga mest för sig själv, ”Ja, det gör jag faktiskt”, innan hon försvinner ner i tunnelbanan.

TESS

ILLUSTRATION LO

Kylskåpsfynd

● Vad gör man när man är själv hemma i husvagnen med ryggskott och kan inte ens gå ut i solskenet och snön utan att kråla på alla fyra? Jo, man sitter som en jävla fobik framför tv:n och tänker att något måste jag väl för fan kunna göra, trots en sjuhelvetes smärta i ryggen.

Tittade i skåpet. Hittade gul lök, vitlök, potatis och gick en sväng till kylskåpet också. Hittade ett paket bacon, kokt ris, grön och gul paprika, tomatpuré.

Så varför inte svänga ihop en gryta?

Sagt och gjort. Men sen har vi det där med fingrarna och knivar... när ska jag lära mig att man inte ska skära i saker med slöa knivar?

Började så klart blöda, inga plåster hemma så det blev papper med svart el tejp på fingret som man brukar visa när man blir heligt förbannad på folk som är dumma i huvudet.

Ja ja, hursomhelst så blev grytan bra, med lite salt och peppar så var dagens mat baxad. Tänk om det vore lika enkelt med ryggskottet, bara släng ihop...vips och klart.

MAGDALENA 407

FÖLJ OSS
PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Den första dagen

- Gryningsljuset.

Utsikten mot en öppning
fullbordas av det sista,
ger en sammanfattning,
sluts.

När ljuset sakta dalar
vänder det sig mot omedvetet tjänande

Den första dagen förutsätter någonting,
ger liv en tid, en bild, ett öga någonting,
och oss som vandrar
sakta, ett vara.
Kanske utmätt tid,
som en springa i universum.
En blinkning.

LO

STOCKHOLM

En glad snöskata?

- Satt i mitt lilla krypin som jag äntligen skaffat mig och lyckats behålla tack vare att Situation Sthlm finns. Somliga tillbringar sin vakna tid med att glo på tv eller datorer. Jag har ingen fungerande tv så jag brukar spara lite torkat bröd som jag brukar lägga på fönsterbläcket.

Jag fångande den här bilden på en hungrig fågel när det var runt 10 minusgrader ute och tänkte att det kanske är en snöskata. Jag hann inte se om det var det, men ändå såg jag att fågeln blev glad i kylan.

Kul, tänkte jag för mig själv, att brödkanten kom till någons nytta. Det menas att kan jag bjuda på något så lite som en brödbit så gör jag det. Så små händelser kan åtminstone göra mig glad.

Min verklighet. Mycket bättre än löjlig skit i fantasin.
Ha ett bra fortsatt och friskt år.

DAGGE

DAGGE

Hur mås det idag då?

- Frankrike.

Frankly.

Framåt.

I en evighetsmaskin.

Det hoppar och skakar, plingar och plongar.

Livet som i en evighetsmaskin.

Svaret på gatan om evighetsmaskinen är 42 liksom slutet på stiftelsens trilogi av Asimov är 42.

SÄLJARE 104 KARLAPLAN

Hört på tunnelbanan mot Alvik

- Ett par sitter mitt emot varandra och pratar om en dokumentär som gick för ett par dagar sedan om Saddam, Irak och de olika förgreningarna inom islam. Såg programmet själv och lyssnade därför nyfiket.

Samtalet ledde vidare om hur förjävligt dom ansåg det var att burka fortfarande

får bäras i Sverige.

Jag smålog åt det hela när jag såg mig omkring på resterande resenärerna i vagnen, iklädda kappliknande dunjackor, mössor och munskydd. Inte helt olik burka.

TESS

Fem perspektiv

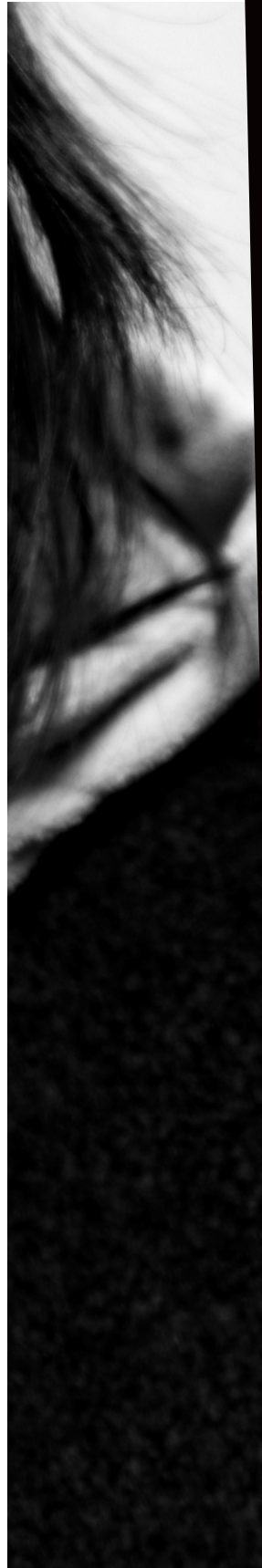
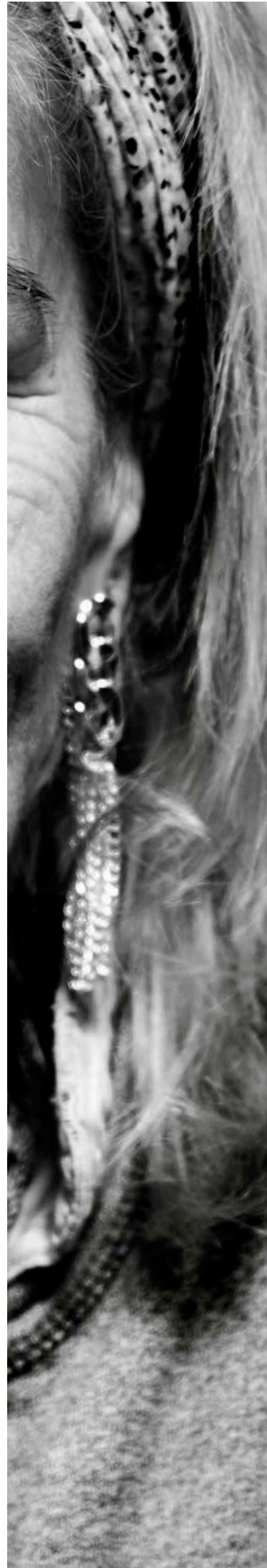
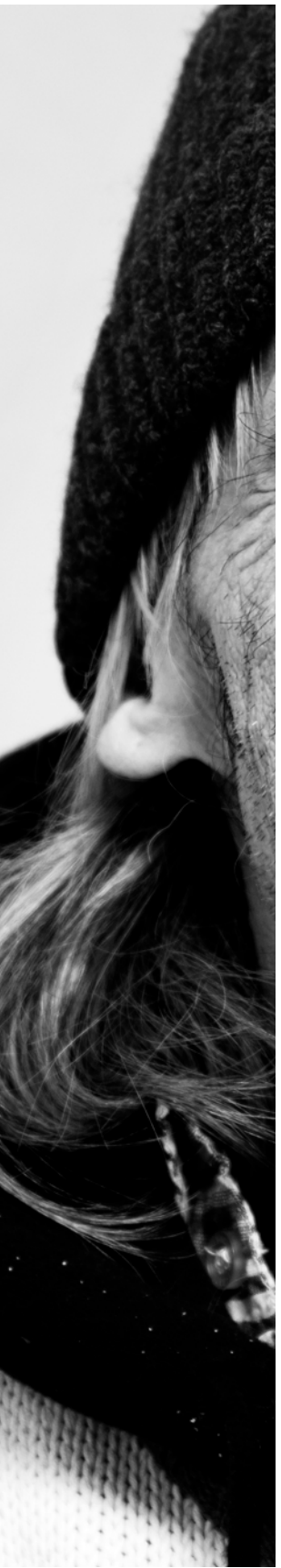
.....

Livet på gatan lämnar sina spår. Mikael, Tony, Lena, Madelen och Roger har sina perspektiv och erfarenheter av att bo på gatan. Men en sak är de överens om – i kampen om överlevnad måste man hela tiden erövra sin mänsklighet och sin värdighet. För att inte bli hård. Kall. Och gå under. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

.....

på det hemlösa livet

Samma dag vi ses fyller Mikael Olssons dotter 25 år. Han har gratulerat henne via Facebook, har inget nummer till henne. Han har en yngre son också, de har inte heller någon kontakt. "Det är tråkigt att det är så".

"I många affärer har de små träjollar med is i och kanske har de fisk eller skaldjur eller delikatesser i dem. Såna har jag byggt."

Mikael Olsson flyttade hemifrån och började jobba när han var 13 år.

– Jag är bonde från början, yngst av sex syskon, uppvuxen på en bondgård i Grisslehamn, grödor och skog.

Först var han kock på Vaddö vårdshus, men det brann ner. Då fick han jobb på en båtfabrik.

– Jag har byggt tusen aluminiumbåtar.

Jag ser ofta nån båt jag byggt när jag är ute i skärgården. Eller ser nån i nåt fiskeprogram på tv. Det är väl tio år sen eller nåt jag senast byggde en båt. Jag saknar det. Men mitt hus brann ner och då flyttade jag till Stockholm. Eller hamnade här.

De senaste fem åren har han bott på gatan, på härbärgen och offentliga toaletter.

– Jag vet inte varför soc skickade mig till

Stockholm, jag hamnade i Kista nånstans på ett härbärke. Sen blev jag rundflyttad var tredje månad.

Ibland kan han sova på soffan hemma hos en kompostjej. När han vaknar där bestämmer han sig för vart han ska åka och sälja tidningar. I början var det jobbigt att sälja. Han kände skam.

– Jag försöker att alltid vara glad och positiv, inte dra folk över en kam. Nu kommer folk fram till mig och pratar, man får en connection med andra människor. Den sociala miljön är jätte viktig för mig. Jag är van att träffa folk sen jag sålde båtar.

– Mycket kundantal när jag säljer, vi pratar om lite allt möjligt, men de vet inte om att jag byggt båtar, det har jag aldrig berättat för nån.

Tony Nilsson är ursprungligen från Norrland, han kom till Tensta på 1970-talet.

– Jag började i skolan här nere, började ettan här, har bott här till och från sen dess. Jag har varit barnhemsplacerad sen jag var två, institutionsplacerad hela livet.

Han har sålt tidningen i omgångar, det här är fjärde eller femte gången.

– Jag har ju suttit inne mellan varven. Jag överlever ju på grund av Kriminalvården och Situation Sthlm. Det blir så. Jag har nåt

att komma tillbaka till när jag kommer ut, annars hade jag nog varit död i dag.

Nu får han metadon. Och för en tid sedan fick han en nyckel att sätta i dörren till en träningslägenhet.

– Det är trettio år sen jag hade en egen lägenhet. Jag har bott ute i femton års tid.

Han beskriver livet på gatan med ett ord – överlevnad.

– Händer det nåt så är man ensam, det är inte mycket man kan göra. Man blir hård. Det är en kamp om värdighet, att behålla

vissa principer jag inte vill släppa. Det har hänt att jag fått göra det några gånger, och då mår jag inte bra. Då får jag intala mig själv att jag inte hade nåt val, att jag var tvungen att göra det.

Med en dörrnyckel i fickan kan han börja återerövra delar av sig själv.

– Mer och mer blir det ju så att jag känner att jag får tillbaka mer och mer mänsklighet, mer och mer värdighet. Nu kan jag gå hem och låsa dörren och bara lägga mig ner och släppa allt. Det är så jävla skönt.

”Det är tur att jag har tidningen så jag har nåt att göra på dagarna, inte ramlar tillbaka i det gamla vanliga. Då vore det kört för längesen.”

Tony Nilsson om metadon:
”Man ska ju inte må bra på det liksom, man ska bli frisk. Det är det enda jag blir. Jag har tappat livsglädjen lite, mår jag bra så är det liksom nåt fel”.

Under 17 år bodde Lena Freij och hennes man ute: i en trappuppgång, en husvagn, i en stuga på en camping, i en byggbarack, på toaletten vid Brommaplan i olika omgångar – som längst bodde de där under ett år.

– Man blir hård och lite rädd ibland. Känner sig ensam. Aldrig ifred.

De började åka ner till Stockholm från Uppsala redan 1994 när hennes son blev omhändertagen.

– Då sprack allting... större stad, lättare att hålla sig undan här. Och jag hade åkt till Stockholm sen jag började skolka i högstadiet.

Hon växte upp i Uppsala, jobbade några år på en dagavdelning på sjukhuset som avlastade de som vårdade sina anhöriga i hemmet.

– De kom på morgonen, man fick gångträna med dem, gå till badet och simma. Men jag var sjukskriven mycket på grund

av mitt beroende.

Senast hon kom ut från fängelset var 2008.

– Jag har suttit sammanlagt 7 månader i fängelse. När jag gick sa de "vänd dig inte om", men jag råkade göra det och så var jag tillbaka och satt en månad till några månader senare...

När hon och hennes man för några år sedan fick flytta in i en träningslägenhet, var det inte enbart enkelt till en början.

– Det tog ungefär åtta månader att bo in mig. Jag hade svårt att vara inne, ville ut hela tiden, kände mig instängd. Jag låg på golvet och sov första tiden. Jag var så van vid det, tog ett par filtar och la mig på golvet i stället för att sova i sängen.

"Jag drack inte då, för när båda drack kunde vi komma ihop oss och då tappade vi bort varandra, så jag hoppade över det."

Lena Freij om att vänja sig vid att bo: "Jag tänkte: ska vi sitta så här mitt emot varandra varje dag och äta, och där står spisen, och tvättstugan ligger våningen under..?"

För Madelen Wennerström handlar tidningsförsäljningen om att folk ser på henne på ett annat sätt än om hon bara är på gatan: "Det är kontakten med folk. Och den här vinsten, erövringen av mig själv när jag står och säljer."

"I början när Madde sålde tidningar, vi bodde på Krinolinen då, klarade jag inte av att sälja, vågade inte. Jag sprang och plockade burkar i stället."

öre corona var Madelen Wennerström, efter flera års kämpande, på väg att avsluta sin praktik som skadedjursanerare med en kurs i gifthantering – nödvändig för att kunna jobba som skadedjursanerare. Men hon fick avsluta praktiktiden hemma, socialt distanserad, och kursen ställdes in.

– Det gjorde mig ledsen. Tanken med praktiken var ju att jag skulle bli anställd sen.

I sjutton år har hon och Roger Andersson varit ett par. Deras första gemensamma bostad var en Big Bag som de vände upp och ner på och skar upp i ena kortsidan och hade som tält.

– Vi bodde på Farstaängen då. Det låter

lustigt, men det var fint där. Nu är det väl tio-tolv år sen. Sen har vi bott på Grimman, på Roo gård ett halvår, bott på Älvsjö, tält igen, jag har bott ute i olika turer. Nu har jag en lägenhet jag ordnat själv.

Roger beräknar att de bott ute ihop "i säkert tio år, jular, nyår, födelsedagar".

– Vi har gått igenom mycket. Nu har hon en lägenhet och jag bor hos brorsan ibland och hon har sin son där ibland. Det är bättre än hur det varit i alla fall.

– Man känner ju varann utan och innan. När vi varit ihop i tio år så visste vi allt om varandra. Det blir ju så. Man kommer så tätt inpå varandra. Vilket ju varit till hjälp också när vi bott i tält och så.

Att leva tillsammans som par i den

utsattheten är svårt.

– Det tär på en, man blir osams och går åt var sitt håll och sen söker man sig tillbaka till varandra. Man får ha överseende med det mesta, och kanske tänka efter själv vad man håller på med.

Hon berättar att de flesta utbrott sker när man är trött, frustrerad, stressad över läget, "för att man måste drifva hela tiden".

– Man kan aldrig vara privat. I ett tält kan man inte känna sig avskild och privat. Trots att man hela tiden är ensam, eller känner sig ensam. Det är jättejobbigt att aldrig ha sin egen tid. Det blir annorlunda, man kan inte va ifred och gråta eller tänka eller ha papper och penna framför sig, man är aldrig själv och privat. ☹

Vår förening behöver stötspelare.

Det behöver samhället också.

GÅ INTE FÖRBI, STANNA TILL!

Köp Situation Stockholm.

GRÖNSAKS
HUSET

**HUSKI
CHOCOLATE**

Hertz

**HAMMARBY
BANDY**

VÄRLDSKLASS PÅ RIKTIGT

Gå in på
[hammarbybandy.se/
situationstockholm21](http://hammarbybandy.se/situationstockholm21)
eller skanna QR-koden
för att läsa mer.

I GATUPLANET

48

procent av de som svarade på Brukarföreningens enkät tyckte att det blivit svårare att få tag på droger under pandemin. Och att drogerna är av sämre kvalitet. Enkäten innehöll också frågor om hygien och resmönster.

Nästan hälften av de svarande hade ändrat sitt resmönster i kollektivtrafiken för att undvika trängsel. Vad det gäller att kunna sköta sin hygien svarade en klar majoritet att det hade fungerat bra.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Det var fint att se dig igår igen och få en lång intressant pratstund. Och köpa ett nytt nummer av Situation Sthlm, som alltid har tänkvärda artiklar."

Väldigt roligt att köpa tidningen bara för att öppna den och se ditt ansikte på andra sidan."

Blir alltid glad av att se dig här i Gamla stan och ser fram emot bra läsning."

Så himla trevligt mess. Har delat det vidare på Facebook."

Svar förmedlas till respektive säljare.

GATUSLANG

"Det är lite osynk på alla nivåer"

Hört sägas i vimlet på perrongen vid Hornstulls tunnelbanestation, uttalat av en före detta Situation Sthlm-säljare.

JOHAN OLSSON

Hans Persson har delvis livnärt sig på att samla koppar de senaste fem åren. "Man jobbar på nätterna och sover på dagarna. Har man otur får man lubba. Eller torska".

Hur går det till?

– Man tar bort höljet. Skär lite på var sida, spänner fast kabeln och sen drar man bort det. Är höljet hårt och man har dåliga knivar kan man elda bort det.

Vad gör man sen?

– Man åker till vilken skrot

som helst som köper in. Man får legitimera sig, sen sätts pengarna in på ett konto, eller så får man kontanter. De väger och betalar dagspris. Förra veckan var priset 44 kronor kilot.

– Det är alltmer märkningar och larmat. De köper inte bränd kabel längre, då måste man slå

den så den ser använd ut.

Vad riskerar man?

– Det kan ligga skrotkabel lite överallt. Om polisen kommer är det ringa stöld om det är värt under tusen kronor, stöld om det är värt över tusen kronor. Så man får lubba. Eller torska.

ULF STOLT

Stan är full av "blåbär"

– Illegalt tillverkade tablettor allt vanligare på gatan

EN BLÅ TABLETT som bland annat kallas "blåbär", "benny" eller "habb" finns sedan i höstas i stor utsträckning på Stockholms gator. Egentligen är det ett läkemedel mot bland annat svår ångest och paniksyndrom, men den används av både missbrukare på gatan och ungdomar. Och den tillverkas illegalt på en läkemedelsfabrik i Serbien.

Södermalmspoliserna Viktor Adolphson och Niklas Janlén vittnar om att de märkt en ökad användning av de blå pillren bland missbrukarna på Södermalm sedan ett halvår tillbaka. Och att det fortsätter att öka.

– Vi stöter på de blå pillren i nio fall av tio när vi visiterar folk i missbrukarmiljöer på stan. De har köpt dem av gatulangare runt Maria-akuten, Hornstull, Medborgarplatsen och Skanstull, säger Viktor Adolphson, Södermalmspolisens

Trygghetsgrupp.

Kristoffer Samsing, gruppchef på DISA-gruppen inom citypolisen och jobbar med mer riktade insatser, håller med om att det är mer narkotikaklassade läkemedel på stan.

Nyligen när de stannade en bil med ungdomar på Skeppargatan var det först kokain de hittade. Men när de sedan gjorde husrannsakan hos en av dem hittade de 24 000 "blåbär" som skulle säljas vidare.

"Blåbäret" är ett läkemedel i tablettform med varumärket Ksalol och tillhör gruppen bensodiazepiner. Det smugglas in i kartor färdiga för försäljning. Men de svagt blå tablettorna har varken märkning eller skåra utan är en piratkopia av andra läkemedel som till exempel Xanor eller Xanax.

Marknadpriset för ett "blåbär" på gatan är runt tio kronor.

– När man hämtar ut ett läkeme-

del på apoteket vet man vad man får, men den svarta marknaden är full av fallgropar och fulspel. Det är svårt att säga vad en piratkopierad tablett på narkotikamarknaden har för kvalitet. Och vet man inte effekten kan det bli att man tar för många. Vissa missbrukare tuggar på den första tabletten som en kvalitetskontroll, men för ungdomar eller för den som är ovan är det lätt överdosera, berättar Max Wijk, sjuksköterska på Beroendeakuten på Sankt Görän.

"Vi stöter på de blå pillren i nio fall av tio när vi visiterar folk i missbrukarmiljöer på stan."

Viktor Adolphson, Södermalmspolisens

DET BLÅ PILLRET, liksom andra bensodiazepiner, dämpar ångest, gör att man känner sig lugn och avslappnad och att allt går lite långsammare. Det påverkar enkelt uttryckt hjärnans bromssystem. Och att kombinera det tillsammans med alkohol är direkt farligt.

– Den som tar ett "blåbär" tillsammans med alkohol kanske tror att det är detsamma som att 1 + 1 blir två. Men det som händer är att 1 + 1 blir fyra eller fem eftersom de ger effekt på samma system i kroppen. Kombinationen alkohol och bensodiazepiner kan leda till allvarlig förgiftning. Eller så kan man bli både aggressiv och få minnesförluster. Det kan även ske enbart med tablettorna.

Han säger att bensodiazepiner ger akut abstinens och att man snabbt behöver ta fler och fler för att må bra och få effekt. Det gör att ribban hela tiden höjs för hur många man tar.

Behandling på distans i ny app

Via Region Stockholms app "Alltid öppet" går det nu att söka hjälp för beroendeproblematik vad gäller alkohol, cannabis eller spel om pengar. Genom att initialt svara på tio frågor gör man en egenanmälan. Och förhoppningen är att nå dem som drar sig för att söka stöd på annat sätt.

– Vi vill göra det så enkelt som möjligt att komma i kontakt med

Kerstin Annerborn

LYDIA DARNÄRK
beroendevården genom att ta kontakt via appen, i stället för att behöva passa telefontider eller vissa dagar, säger Kerstin Annerborn,

enhetschef på eStöd på Beroendecentrum Stockholm.

Efter att ha besvarat frågorna i appen lotsas man vidare till antingen ett videomöte med en läkare på en beroendemottagning för bedömning, eller till en beroendemottagning i närheten där man bor. Resterande behandling sker sedan på distans.

– Vi hoppas att folk söker vård tidigare på det här sättet. Vi vet att det är många som har behov av stöd som inte söker hjälp i dag. Behandlingen kräver arbete på egen hand och det passar inte alla, men då finns de lokala beroendemottagningarna.

Det finns de som kommer till Beroendeakuten efter att ha tagit 20 till 30 tabletter Ksalol och när drogen släpper får de en kraftig abstinens med darrningar, sömnsvårigheter och i värsta fall krampanfall och delirium.

NIKLAS JANLÉN, KOORDINATOR för det operativa arbetet på Södermalmspolisen, upplever att många missbrukare på gatan mått dåligt under hösten och varit i sämre skick än de brukar.

En orsak tror han är att tillgången på droger som kokain och heroin minskade drastiskt när gränsernas stängde, vilket också innebar stegrande priser och att man kanske blandar mer. Däremot öppnade det en gyllene marknad för illegalt narkotikaklassade läkemedel som tillverkas i Europa och smugglas in hit. Som den blå tabletten Ksalol.

Är det lättare att gömma en drog som är i tablettform för polisen vid beslag?

– Missbrukarna på gatan är generellt sett inte så uppfinningsrika. Beroendet är större än risken att bli upptäckt.

GERD ERIKSSON

HJÄLP VID BEROENDE

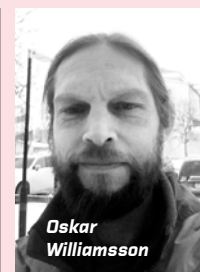
Beroendecentrum Stockholms nya mottagning Läkemedel och hälsa på Gävlegatan 22 erbjuder individuell behandling för personer med läkemedelsberoende. Har man frågor eller misstänker att man är beroende av sitt läkemedel kan man vända sig dit för att få hjälp att trappa ner på ett säkert sätt.

Mottagningen erbjuder också psykologisk behandling för ångest, depression, sömnproblem.

Ungdomsuppsökarna finns i city och i Järva

TILL SKILLNAD FRÅN fältassistenterna som finns i varje stadsdel, så riktar Stockholm stads två team av uppsökare in sig på ungdomar mellan 13 och 20 år som rör sig i riskmiljöer där det bland annat förekommer droger.

Ett team finns i city och täcker innerstan, ett finns i Järva.

Oskar Williamsson

PRIVAT
användning av andra preparat, och då är det inga särskilda droger som sticker ut, säger gruppleddare

Oskar Williamsson.

Vilka är då riskmiljöerna? Det är vissa tunnelbanestationer, parker och trappuppgångar. Och han säger att de båda teamens arbete skiljer sig åt. I Järva rör de sig i ungdomarnas eget bostadsområde och då handlar det mer om att bygga långa relationer och de flesta känner igen dem.

– Citymiljön däremot är mer flyktig, mycket folk i omlopp och droghandeln sker mer öppet. Men oavsett om vi är i Järva eller i City så vet ungdomarna att vi finns där för dem och bland dem. Och vi lotsar dem till rätt hjälp om de behöver och stöttar också deras föräldrar, säger Oskar Williamsson.

GERD ERIKSSON

"Oavsett om vi är i Järva eller i City så vet ungdomarna att vi finns där för dem och bland dem. Och vi lotsar dem till rätt hjälp om de behöver och stöttar också deras föräldrar."

– Bland ungdomarna är cannabis den helt dominerande drogen, både vad vi ser i uppsökande arbete och i öppenvårdsbehandling. Det är framför allt hos ungdomar som haft ett missbruk i flera år som vi ser

894

människor över 15 år dog i läkemedels- och narkotikaförgiftningar i Sverige under 2019. Det motsvarar 11 dödsfall per 100 000

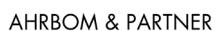
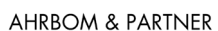
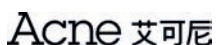
invånare. Dödligheten var vanligast i åldersgruppen 30 till 44 år, vanligare bland män än bland kvinnor likaså bland personer med förgymnasial och gymnasial utbildning.

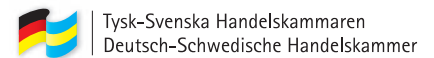
Bland personer födda i Europa (utanför Norden) eller utanför Europa var dödligheten i läkemedels- och narkotikaförgiftningar lägre än bland personer födda i Sverige.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

UNDER SAMMA HIMMEL

Coronapandemin tvingar miljoner människor
till ett liv i extrem fattigdom och hunger.

Vi lever alla under samma himmel.
Vi har samma rättigheter men verkligheten ser olika ut.

SWISHA TILL
900 1223

Tillsammans kan vi göra skillnad.
Din gåva gör det möjligt.

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du blåddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Maire Borgstedt, Västerås

Nyckelband:

Bo Arvidsson, Täby
Karin Kleiven, Rättvik

Se förra månadens lösning på sidan 30.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

						↓	ÄR NAMNET HIERTA	↓	KALLAS ENGELSK DAVID?	DRÄNG-ÄR SOM KÖR	YLA OFTA EFTER PUNKT	↓
						→	TECKNAD KAPTEN					
						→	FÖRVARINGSLOKAL	EKONOMI-BYGGNADER SEGT FRÅN TALL				
						→				SKALTON	→	
						→	AVSE					STAD I NORD-POLEN
ÅNGA	FÖRBASKAD	LÄNGTA	↓	RAPPA	↓	FRÅN DUBLIN	↓	TIONDELS TON		ANGER ORSAK		
				KRÄM				GÖRS SÄD TILL MJÖL		SA SA MAN SE FÖRR		
→									VANESAK			STRA
									LJUD-ENLIG			
DE DRAR NÄT									SLÄPPER			
									UTTOL-KAR			
ÅTTA PÅ KAMEL				NAMN PÅ KANALBRO ÄR SKÖNT ATT BERÖRA						I DRIVA I CLABBES NAMN		
LIGGER PÅ FRANSKA RIVIERAN		MÅSTE DET VID BRÄDSKA PÅTAGLIGT KALLA	↓					KONTAKT-STÄLLE				DET SKER I TYSTHET
								KORT FÖRDRAG				
KON-CEN-TRERAD LÖSNING	→		↓		NYTTJAR STÖTANDE BILJAR-DÄR? ARG			TRASIG GÄRV BAKOM SKÄRMEN				
						SÖRJA						
						ÄR FETA IBLAND				TORFTIG		FLITIG FISK
VALLAR	BEVIS								LITE SKEV EN MYNNING			
HAFT NÅGOT VISST	↓			BOK-HYLLA					KUNDE JESUS			
									MJUK OCH BEHAGLIG			
BLIVIT BLÅST								RENMAT				SKICKLIG PERSON
								ANVÄNDES MER FÖRR				
KAN MAN SIN MAN		ÖNSKE-ORD		SPIS SLÄR UPP-SKATTAT		↓	JAPANSK TEATER			TILLTAL TILL BRUTE		LAND-TUNGAN SMART KANT
							SNYTA					
						KAN FOND VARA						
HÄRSKA MEN INTE HÄRS-KÄRE			SPIKA FAST					ÄR INTE HEMMA				

©Tankesport Foto: Bigstock

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Skicka in ifyllt kryss senast 23 mars till: Situation Sthlm Torkel Knutssongatan 37 118 49 Stockholm

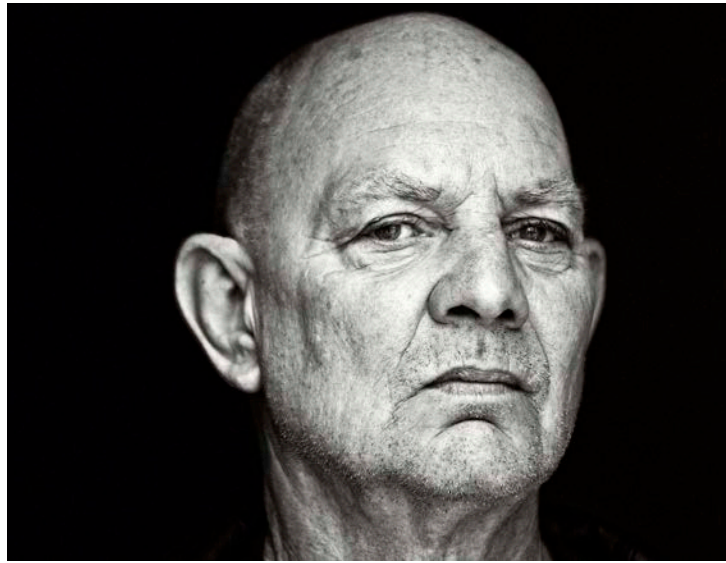
"Han får oss att känna att det finns ett språk bortom orden."

Maria Sid

SAMTAL I april 1981 hade den första pjäs Lars Norén satte upp på Stadsteatern – *En fruktansvärd lycka* med Etienne Glaser i rollen som målaren Teo – premiär. Den spelades i en takvåning på Sveavägen 59. Sedan dess har ytterligare ett femtontal uppsättningar av Lars Noréns dramatik satts upp där, senast *Natten är granne med stillheten* 2019.

Då han var en viktig dramatiker i utvecklingen av Stadsteatern som spelplats för ny och samtida dramatik, ger Stadsteatern under våren en programserie om Lars Norén betydelse.

– Lars Noréns pjäser får oss att känna att det finns ett språk bortom orden, att det utspelar sig

nåt avgörande men ogripbart mellan oss människor, och att teatern är platsen för att utforska och för några korta ögonblick omfatta detta, säger Maria Sid, teaterchef på Kulturhuset Stadsteatern.

Hennes första möte med Lars Noréns dramatik var när hon som barn såg en av hans pjäser.

– I dag tror jag att min starka upplevelse inte bara hade att göra

med att jag själv var ett barn som fick inblick i vuxnas liv, utan att den omvälvande erfarenheten helt enkelt handlar om det som gör Lars Noréns dramatik så storartad.

Programmen äger rum 24 mars och 21 april i Foajé 3 och livesänds på Kulturhuset Stadsteaterns hemsida och Facebook. Lättar restriktionerna kan det ske inför publik.

ULF STOLT

Inte bara knytblusar och kritik

MODE Sara Danius var första kvinna att bli Svenska Akademiens ständige sekreterare.

Hon var författare och professor och hade även ett stort modeintresse. Knytblusen blev hennes signum och hon designade en modell för

modeskaparen Camilla Thulin.

Nu ställs hennes kläder och skor ut på Sven-Harrys konstmuseum i "Modet lever vidare". I samband med utställningen auktioneras en del av plaggen på Tradera.

Pengarna går till Sara Danius minnesfond som stöder kvinnliga efterföljare inom kritik och essäskrivande.

FOTNOT: Utställningen "Modet lever vidare" pågår till den 18 april. Auktionen av kläderna pågår den till 8 mars.

GERD ERIKSSON

Från Hägersten larmar Runtom Knuten på

MUSIK Med nya singeln "Högre" – det första livstecknet från Runtom Knuten sedan skivan *OM* 2018 – fortsätter bandet vidare med sin hemmabyggda, svensktalande garagerocksvision. Det slår igång direkt med språkiga och knastrande barréackord och sjungs bakom filter, malar och larmar och texten går fram precis så mycket att man måste anstränga sig lagom för att höra.

Men de kan hantera dynamik och mejla melodier. Därför funkas det. Våldigt bra.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Döden

Ellen Sundberg

LÄT Andra singeln från kommande skivan *Ett bloss för Bodil Malmsten* med 11 tonsatta dikter som kommer i maj.

Tove

FILM Helsingfors efter kriget. Och den sagovärld Tove Jansson skapat för sig själv börjar sakta växa, inspirerad av verkliga människor i hennes närhet.

Snöänglar

TV-SERIE Lucas, fem veckor gammal, försvinner oförklarligt från sitt hem i en förtort till Stockholm natten före julafton. Sex timslånga avsnitt, premiär på svt 28 mars.

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

DÅTID STHLM

MARS 2011

SAMTLIGA HUSHÅLL i flerfamiljshus i Stockholm får en blankett från Skatteverket där lägenhetsnumret ska fyllas i. Vilket skapar förvirring, då det är oklart hur blanketten ska fyllas i och hur man tar reda på sitt lägenhetsnummer.

SL ska testa optiska läsare på några stationer i tunnelbanan för att försöka komma tillrätta med fusket med falska sms-biljetter.

Filip & Fredrik får hård kritik för sitt sätt att leda tv-sändningen från Oscarsgalan.

De föräldrar på Lidingö som överklagat kommunens beslut att deras barn, som inte tilldelats plats i skolan närmast bostaden, får rätt i Högsta förvaltningsdomstolen att nu överklaga kommunens placeringsbeslut.

Världens äldsta havsörn, ringmärkt i närheten av Stockholm 1978, hittas död på isen vid Föglö i Ålands skärgård.

Kungliga hovstaterna begär 5,5 miljoner i ökat anslag för nästa år. De ökade kostnaderna består främst i prins Daniels utbildning för sin nya roll, samt kronprinsessans bröllop.

Förra året betalade Stockholm drygt 20 miljoner kronor för hotellrum och vandrarhem till akut hemlösa personer. Största delen, 5, 8 miljoner, betalades ut av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning.

Inbrotten i källar- och vindsförråd i Stockholm ökar. Lägenhets- och villainbrotten minskar.

LENA NYMAN BEGRAVS i Adolf Fredriks kyrka.

Hagsåtralinjen i tunnelbanan

Världens kortaste stadslöpp, Ångestloppet om 209 meter uppför Götgatan, arrangeras för tredje året i rad av Fountain House (bilden är från löppet 2019).

stängs för ett halvårs renovering. Det är sträckan mellan Gullmarsplan och Hagsåtra som ska totalrenoveras.

Evenemangen under Kulturnatt Stockholm presenteras. För första gången är den gratis.

Hemtjänsten i Stockholm kritiserar för sina extrema neddragningar i tid, som en följd av stadens budgetneddragningar för verksamheten. En pensionär på Södermalm ska nu få hjälp att ta sig ur sängen, duscha och äta frukost på en halvtimme.

Svenska ungdomar flyttar hemifrån tidigast i Europa, kvinnor är 20, 7 år, män är 21,6 år.

Världens kortaste stadslöpp, Ångestloppet om 209 meter uppför Götgatan, arrangeras för tredje året i rad av Fountain House.

Amanda Jabin Fågelskiöld blir den yngste läkaren någonsin att disputera på Karolinska Institutet. Hon gör det på sin trettioårsdag med avhandlingsämnet *Jonkanaler i insulinproducerande celler*.

Ett stort utbrott av magsjuka gör att en hockeyturnering för 11-åringar

I STOCKHOLM LIGGER MEDEL-TEMPERATUREN EN OCH EN HALV GRAD ÖVER DET NORMALA.

i Vallentuna slutar med att finalen avgörs på walk over, efter att över 200 spelare insjuknat. Det ena finallaget har bara två friska spelare.

EN DUVHÖK FÅNGAR en duva, som den i lugn och ro äter upp, inne på Centralstationen i Stockholm.

Säkert! Spelar på Debaser Medis. Förband: Ludwig Bell.

En man, född 1928, hittas död av bredbandsinstallatören. Enligt polisen har han legat avliden i sin lägenhet i Tumba i över tre år. Hyran betalades via autogiro, ingen myndighet, släkting eller annan person har saknat mannen. Det föreligger ingen misstanke om brott.

Skansen och Vasamuseet tappar besökare.

Nya regler sedan årsskiftet för servering av alkohol – caféer, sushibarer

och cateringföretag kan nu ansöka om alkoholtillstånd. Betydligt fler än vanligt har sökt, men många faller på kunskapsprovet.

1 500 tonåringar i länet beräknas lida av anorexi, 3 000 av bulemi, cirka tio procent av dessa är pojkar.

Frank Andersson har 39,2 i feber och får inte träna inför lördagsfinalen i "Let's Dance".

En 44-årig man misstänks ha kört ihjäl en 37-årig man med sin taxi utanför en restaurang i Täby vid stängningsdags.

Under månaden ligger medeltemperaturen i Stockholm en och en halv grad över det normala.

Arlanda flygplats och Centralstationen i Stockholm är de två populäraste platserna i landet när människor checkar in på Facebook.

ULF STOLT

MARS

1976

Astrid Lindgren skriver om "Pomperipossa i Monismanien" i *Expressen*, hård kritik mot det skattesystem som ger henne 102 % i marginalskatt.

1792

Gustav III skjuts på maskeradbalen av Jacob Johan Ankarström. Kungen avlider 13 dagar senare och Ankarström avrättas för dådet.

1928

Stockholms stadsbibliotek i hörnet Odengatan/Sveavägen, ritat av arkitekt Gunnar Asplund, invigs. Biblioteket innehåller över 400 000 böcker.

Stuprör i koppar saknas efter en stöld på Reimersholme

STIGANDE VÄRDE

Från januari 2011 till och med mars 2012 skedde ett 30-tal stölder av stuprör och hängrännor bara i Stockholms län. Tidigare har kopparstölder oftast handlat om att man stulit tak, kontaktledningstråd och kablar. Nu tar man även stuprör.

Stigande värde på koppar ligger bakom de ökande stölderna. Den fjärde februari 2011 låg kopparpriset på över 10 000 dollar per ton, en rekordnotering. De stigande kopparpriserna kan påverka priset på elprodukter framöver, då branschens förväntningar är att priset kommer att fortsätta stiga.

Det är främst kontaktdonsleverantörer och mönsterkortstillverkare som är i behov av stora mängde koppar i sin tillverkning.

HANTERING

Kopparkablar skalas rena från det omgärdande gummi- eller plasthöljet genom att höljet skärs upp och dras av, eller bränns bort över öppen eld. Detta görs för att man ska få ett bättre pris på den koppar man lämnar in till skrotfirmor och metallåtervinningsföretag.

För att komma tillrätta med kopparstölder har det införts bland annat id-krav vid inlämning av koppar till återvinningsföretag, samt att det flera gånger utretts om man ska förbjuda kontanter i den branschen.

Priset på koppar låg i februari 2021 på cirka 8 290 dollar per ton.

"Hoppas det blir ett bra nummer när jag är med."

NAMN: Helena Martinsson

BOR: I Täby

GÖR: Jobbar som CFO, ekonomichef

Varför passerar du här nu?

– Jag sitter och jobbar uppe på Birger Jarls-gatan, jag ska till Coop här och köpa lunch. Jag brukar handla lunch där ibland. I dag blir det en "Smart meal urban green", om de har det. Jag gillar den, går jag på Coop och köper lunch köper jag den.

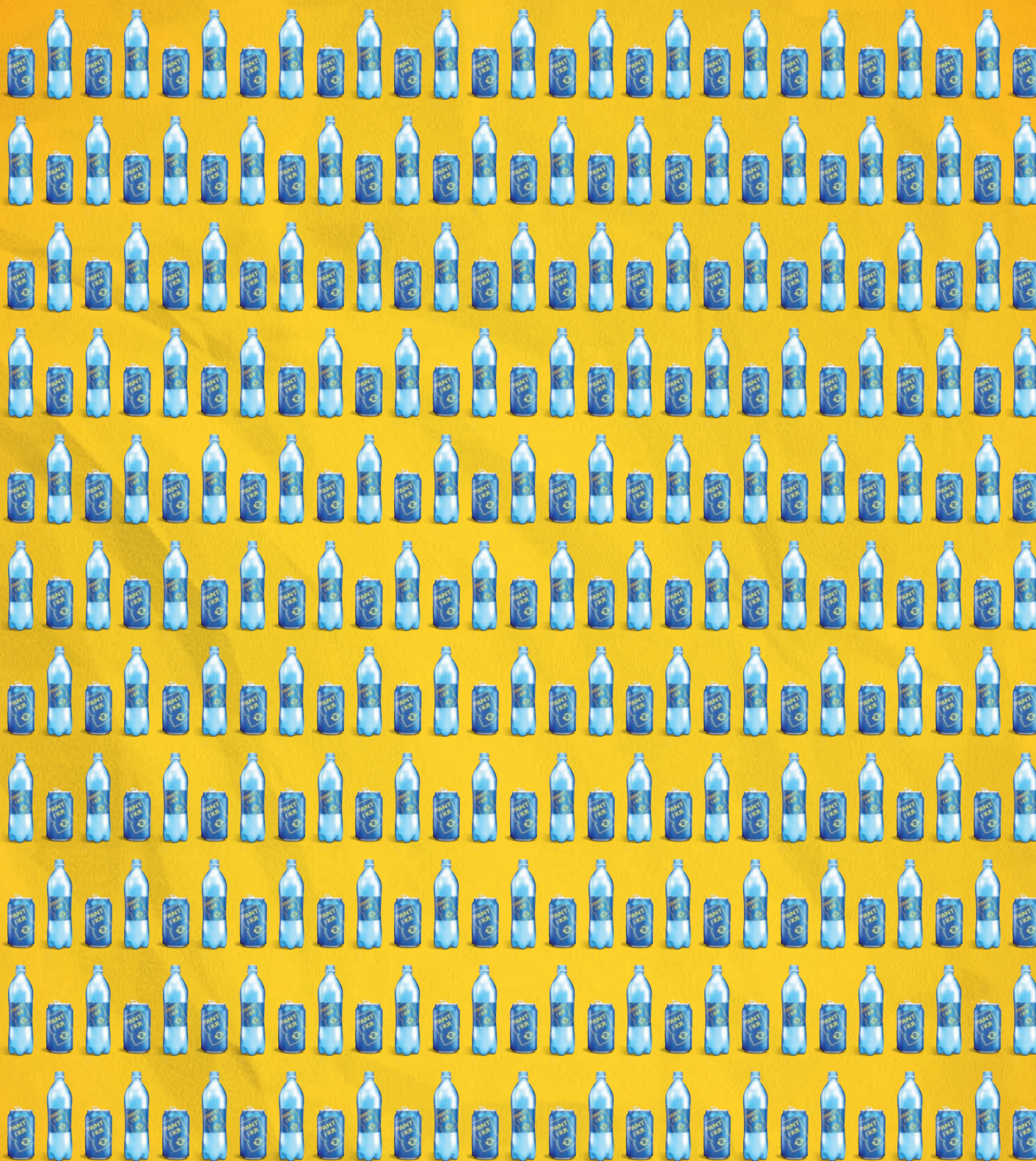
– Ibland har jag med mig lunch. Eller går och kåkar nästan.

Fin huvudbonad.

– Visst är den. Min vinterhatt. Hoppas det blir ett bra nummer när jag är med.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

Tack till alla er som inte reser med oss.

Tack för ert tålamod, för att ni
håller ut och håller avstånd.
Och tack för att ni som reser bara
gör det om ni verkligen måste.